

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Helsingissä
27 päivänä toukokuuta 1992
Lausunto n:o 4

Perustuslakivaliokunnalle

Perustuslakivaliokunta on 28 päivänä helmikuuta 1992 pyytännyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaa antamaan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 234/1991 vp laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina oikeusministeri Hannele Pokka, sosiaali- ja terveysministeri Jorma Huuhtanen, lainsäädäntöneuvos Heikki Karapuu oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Erkki Kempainen sosiaali- ja terveyshallituksesta, suunnittelupäällikkö Olli Valpola Kansaneläkelaitoksesta, lakimies Antero Jaakkola Suomen Kaupunkiliitosta, lakimies Taisto Ahvenainen Suomen Kunnallisliitosta edustaen myös Finlands svenska kommunförbundia, kehityspäällikkö Riitta Korpiluoma Eläketurvakeskuksesta, lainopillinen asiamies Hannu Rautiainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, sosiaali- ja terveysministeri Markku Toropainen Suomen Ammatti- ja Keskusjärjestöstä, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, lakimies Raila Kangasperko Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, sosiaaliasiainsihteri Kai Libäck Akavasta, sosiaalisihteri Veikko Simpanen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, hallituksen puheenjohtaja Kari Puro Työeläkelaitosten Liitosta sekä professori Olavi Riihinen.

Hallituksen esitys ja valiokunnan lausunnon rajaus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan valtiopäiväjärjestyksestä muutettavaksi siten, että lakiehdotusten lepäämäänjättämismahdollisuus ja verolakien erityinen säättämisyjärjestys kumottaisiin. Ehdotus valtion menojen säästämistä koskevaksi laiksi, joka heikentäisi toimeentulon lakisää-

teistä perusturvaa, voitaisiin kuitenkin edelleen jättää lepäämään. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunto koskee vain valtiopäiväjärjestyksen ehdotettua 66 §:n 7 momenttia, jonka mukaan lepäämään on jätettävissä valtion menojen säästämistä koskeva laki, joka heikentää toimeentulon lakisääteistä perusturvaa, eikä ehdotus koske valtiosopimukseen sisältyvien määräysten hyväksymistä.

Säästölakivaatimus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kun kyse on valtion menojen säästämistä ja toimeentulon lakisääteisestä perusturvasta, voidaan laki jättää lepäämään. Molempien edellytysten on täytyttävä ja molempia on tulkittava suppeasti. Jos lainsäädäntö ei säästä valtion menoja, voidaan asiasta päättää ilman lepäämäänjättämismahdollisuutta, vaikka laki heikentäisi toimeentulon lakisääteistä perusturvaa. Säästölakivaatimuksella on yhteys ns. säästölakien säättämisyjärjestykseen, joka tämän lain tullessa voimaan kumoutuu. Valiokunta toteaa perustelujen mukaisesti tavoitteena olevan ns. puhtaaseen enemmistöparlamentarismiin siirtymisen.

Toimeentulon lakisääteinen perusturva

Voimassa olevan väliaikaisen valtiopäiväjärjestyksen 66 a §:n ja nyt ehdotetun säännöksen perusteluissa on lueteltu etuudet, jotka ainakin kuuluvat toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen n:o 234/1991 vp tarkoitus ei ole turvata ensisijaisesti tiettyjä etuusmuotoja vaan vähimmäistoimeentulo riippumatta siitä, minkä järjestelmän piiristä etuus makse-

taan. Kysymys on tällöin toimeentulon kannalta välttämättömästä yleisestä tai ansioon suhteutusta perusturvasta.

Toimeentulo

Yhteiskunnan keskeisin toimeentulon lähde on palkka tai yrittäjätulo. Palkkaa tai vastaavaa tuloa vailla oleville taataan pohjoismaisessa kansanvakuutukseen perustuvassa sosiaaliturvajärjestelmässä vähimmäisetuus, joka yleensä on sidottu tiettyyn perusteeseen, kuten vanhemmuuteen, sairauteen, työkyvyttömyyteen, työttömyyteen, ikään tai opiskeluun. Palkansaajat on vakuutettu palkkaan liittyvin maksuin tulojen vähenemisen riskiltä yleensä samoilla perusteilla sekä irtisanomisen varalta. Molemmat järjestelmät perustuvat yleensä lakiin, joskin työmarkkinajärjestöt ovat luoneet myös sopimusperusteisia järjestelmiä. Kokonaisuuteen kuuluu myös viimesijainen etuus, toimeentulotuki, joka on saamisedellytyksiltään lakisääteinen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat usein huomattavan tuen niiden käyttäjien toimeentulolle. Näin on erityisesti silloin, kun niiden saaminen on toimeentulon hankkimisen edellytyksenä. Ne saattavat olla selviytymisen perusta, kuten kokopäiväistä hoitoa tai huoltoa tarvitsevien elämässä.

Perusturva

Perusturvan käsite ei ole yksiselitteinen. Sen sisällöksi voidaan laajimmillaan määritellä ihmisten perustavanlaatuisen turvallisuuden liittyvät tekijät. Sosiaalipoliittisia perustavanlaatuisia turvallisuutta luovia tekijöitä ovat tulonsiirrot ja palvelut. Tällöin perusturvaa voidaan luonnehtia siten, että se tukee henkilön oman elämän hallintaa. Lakiehdotuksessa mainittu perusturva voitaisiin määritellä myös sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksen mukaisesti toimeentulon lakisääteiseksi vähimmäisturvaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu saattaa merkitä yksilön hyvinvoinnin sellaista edellytystä, että sen saamisoikeutta on pidettävä perusturvan osana. Tällainen peruspalvelu on sen tarpeessa olevalle henkilölle elintärkeä. Esimerkkinä tällaisista voidaan pitää palveluja monissa

lastensuojelu-, kehitysvammaisten erityishuolto- ja vammaispalvelutilanteissa sekä terveydenhuollossa. Palvelujen vähimmäistaso on vaikeasti määriteltävä, mutta kyse on usein toimeentulotukeen verrattavasta viimesijaisesta turvasta.

Tiivistelmä

Edellä esitetyn sekä sosiaalivaliokunnan lausunnon n:o 13/1990 vp ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon n:o 3/1991 vp perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää toimeentulon lakisääteisen perusturvan käsitettä käyttökelpoisena ja sosiaalipoliittisesti perusteltuna leppämään jättämisen perusteena, kun taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä perusoikeuksia ei hallitusmuodossa ole vahvistettu.

Toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan kuuluvat valiokunnan käsityksen mukaan toimeentulon takaamiselle välttämättömät lainsäädäntöön perustuvat vähimmäisetuudet. Toimeentulon lakisääteiset perusturvan saamisedellytykset sekä tulonsiirtojen osalta lisäksi niiden taso ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa sitä, heikentääkö lakiehdotus toimeentulon lakisääteistä perusturvaa.

Toimeentuloetuuksien käsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, ettei toimeentulon lakisääteinen perusturva-käsitteen ottaminen valtiopäiväjärjestykseen muuta toimeentulokysymysten käsittelyä sosiaalipoliittisesta oikeudellisesta kysymykseksi. Valiokunta korostaa, että toimeentulon tasoa, saamisedellytyksiä ja muita vastaavia seikkoja koskevia kysymyksiä ei tule ratkaista ilman sosiaali- ja terveysvaliokunnan perustavanlaatuisesta mahdollisuutta vaikuttaa eduskunnan päätöksentekoon, vaikka lainsäädäntöjärjestystä koskevat ongelmat kuuluvatkin perustuslakivaliokunnan tehtäviin ja toimivaltaan.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti esittää lausuntonaan,

että perustuslakivaliokunta ottaisi edellä sanotun huomioon laatiessaan mietintöään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori (osittain), Hiltunen (osittain), Hurskainen (osittain), Kauppinen (osittain),

Kemppainen, Kuittinen, Nordman, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka ja Puisto (osittain) sekä varajäsenet Saari (osittain), Takala (osittain) ja Vehkaoja.

Eriäviä mielipiteitä

I

Hallituksen esitys valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta on Suomen historiassa ratkaiseva askel enemmistöparlamentarismiin suuntaan. Tätä suuntausta pidämme sinänsä myönteisenä. Uudistuksen myötä lepäämäänjättämiskäytäntö jäisi historiaan lukuun ottamatta valtiontaloudellisia säästölakeja, jotka heikentävät toimeentulon lakisääteistä perusturvaa. Poikkeus on tarkoitettu välivaiheeksi enemmistöparlamentarismiin siirryttäessä, ja poikkeuksellisesta perusturvan aseman vahvistamisesta on tarkoitus luopua, kun kansalaisten taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet on turvattu Suomen perustuslaissa.

Koska hallituksen esitys on vain välivaihe, on syytä kiirehtiä perusoikeusuudistusta, jossa taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet kirjattaisiin Suomen perustuslakiin. Vastoin valiokunnan enemmistöä olisimme halunneet sisällyttää valiokunnan lausuntoon seuraavan tahdonilmaisun:

"Valiokunta pitää tärkeänä, että taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien asemaa vahvistavaa perusoikeusuudistusta kiirehditään."

Olisimme halunneet muuttaa lakiehdotuksen 66 §:n vastaamaan paremmin valiokunnassa käytyä keskustelua siitä, että lepäämäänjättämissäännös koskisi toimeentulon kannalta välttämätöntä, yleistä tai ansioon suhteutettua perusturvaa taikka peruspalvelua. Olisimme halunneet poistaa myös vaatimuksen valtion menojen säästämisen lepäämään jättämisen edellytyksenä. Jos lainsäädännön tavoite on muu kuin valtion menojen säästäminen, on väärin, jos sitä ei voi jättää lepäämään, vaikka se heikentää yleistä tai ansioon suhteutettua perusturvaa. Siksi meillä oli pykäläehdotus, jossa oli poistettu sanat "sellaiseksi valtion menojen säästämistä koskevaksi".

Käydyissä neuvotteluissa hallituspuolueiden edustajat eivät kuitenkaan olleet tähän valmiit. Asian selkeyttämiseksi päätettiin kuitenkin yksimielisesti lisätä valiokunnan lausuntoon virke, jossa todetaan, että tarkoitus on turvata "toimeentulon kannalta välttämätöntä yleistä tai ansioon suhteutettua perusturvaa". Esitimme, jatkoksi virkettä: "Tähän liittyvät myös peruspalvelut." Tätä hallituspuolueiden edustajat eivät olleet valmiit hyväksymään, vaikka he hyväksyivät lausuman asiasta muihin perusteluihin.

Hallituspuolueen edustajat eivät olleet valmiita määrittelemään perusturvaa tarkasti. Päinvastoin valiokunnan lausunto lähinnä toistaa hallituksen esityksen perusteluita. Erityisesti olisimme halunneet laajentaa ja täsmentää ansioon suhteutetun perusturvan sekä peruspalvelujen merkitystä tämän asian yhteydessä. Nyt asia tulee jäämään tapaus tapaukselta liiaksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mutta myös perustuslakivaliokunnan päätettäväksi. Emme pidä asianmukaisena tilannetta, jossa perustuslakivaliokunnan enemmistö äänestyspäättöksellä päättäisi suomalaisesta perusturvasta.

Ansioon suhteutetuista etuuksista on ainakin eläkkeiden arvioitu nauttivan hallitusmuodon 6 §:n nojalla omaisuuden suojaa. Perustuslakivaliokunnan enemmistön tulkinnalla lausunnossa n:o 9/1991 vp todettiin, ettei omaisuuden tai muutakaan kvalifikoitua suojaa ole työttömyys- turvan ansio-osalla, vaikka se on työnantajan palkkaan liittyvillä maksuilla ja työntekijän henkilökohtaisilla maksuilla rahoitettu.

Perusoikeusuudistus on edelleen kesken eikä sen yhteydessä ole varmuutta ansioon suhteutettujen etuuksien perustuslainsäätämisyjärjestyksen suojasta. Tässä vaiheessa tulee vähimmäisjärjestyksenä olla mahdollista edellä mainitsemiemme välttämättömien etuuksien tavallista lainsäädän-

töjärjestystä vahvempi suoja eli lepäämäänjättämismahdollisuus. Työllä ja jopa hiellä tehdyllä ansioturvalla on vielä tällöinkin heikompi suoja kuin lottovoitolla.

Lainsäädännön suojaamia sosiaalietuuksia voisivat olla sellaiset kaikkia ihmisiä koskevaan turvaan sekä sellaiset työllä ansaittuun turvaan liittyvät etuudet, joita perustellusti voidaan pitää kansalaisten toimeentulon kannalta välttämättöminä. Myös eräiden keskeisten sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen saamisedellytysten tulee olla jätettävissä lepäämään. Kyse on palveluista, joita ilman henkilö ei tule toimeen. Tällaisia ovat muun muassa päivähoito silloin, kun se on työssäkäynnin edellytyksenä, tervey-

denhuollon peruspalvelut sekä vanhustenhuollon ja vammaisten sellaiset palvelut, jotka eivät ole suoraan rahalla korvattavissa. Esimerkkinä voi mainita kotipalvelun, jonka saaminen on välttämätöntä jokapäiväisen selviytymisen kannalta.

Valiokunnan mietinnössä olisi ollut hyvä mainita myös se, että sosiaali- ja terveysturvaa rahoitetaan valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista. Lisäksi toimeentulon perusturvaa voidaan heikentää veroilla ja veronluonteisilla maksuilla. Kansalaisen kannalta olennaista on hänen käteensä tuleva rahamäärä päivässä tai kuukaudessa.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1992

Jouko Skinnari
Marjatta Vehkaoja

Sinikka Hurskainen
Virpa Puisto

Ulla Anttila

II

Säästölakivaatimuksesta

Ns. väliaikaislaki (HE 321/1990 vp, — voimassa 1.3.1992—30.6.1995), jolla valtiopäiväjärjestykseen lisättiin säännös valtion menoja säästävien lakien lepäämäänjättämiskiellosta, merkitsi poikkeussäännöstä edelleen voimassa olevaan tavallisten lakien säätämisjärjestystä koskevaan pääsääntöön, jonka mukaan 67 kansanedustajalla on esityksen tultua hyväksytyksi mahdollisuus esittää ja äänestää laki lepäämään yli seuraavien valtiopäivien.

Ns. väliaikaislaissa tästä ns. säästölakien poikkeussäännöksestä on *poikkeuksena* sääntö (poikkeuksenpoikeus), jonka mukaan kuitenkin sellaiset valtion menoja säästävät lait, jotka heikentävät erikseen lain perusteluissa yksilöityä toimeentulon lakisääteistä perusturvaa, ovat tavallisten lakien tavoin lepäämäänjättämissuojan piirissä.

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä sen sijaan ehdotetaan koko lepäämäänjättämismahdollisuuden poistamista lukuun ottamatta perusturvan suojalauseketta. Tästä seuraa — mikäli kokonaisuudistus toteutuu — ensinnäkin, että tavallisten lakien käsittelyjär-

jestyksen *pääsäännöksi tulee lepäämäänjättämiskielto*, johon esityksessä ehdotetaan poikkeusta VJ 66 §:n 7 momentin mukaisen perusturvan suojalausekkeen osalta. Tämän mukaan esitys voitaisiin jättää lepäämään, ”jos kysymyksessä on ehdotus sellaiseksi valtion menojen säästämistä koskevaksi laiksi, joka heikentää toimeentulon lakisääteistä perusturvaa, eikä ehdotus koske valtiosopimukseen sisältyvien määräysten hyväksymistä.” Tässä yhteydessä ”säästölaki” on eri ympäristössä kuin voimassa olevassa VJ 66 a §:ssä (ns. väliaikaislaki). Ns. väliaikaislaissa ”säästölaki” koski lepäämäänjättämiskieltoa, kun taas käsillä olevassa ehdotuksessa se koskee lepäämäänjättämismahdollisuutta. Tämän vuoksi se tulkinta, joka ”säästölaki”-käsitteelle nyt annetaan, on vaikutukseltaan lepäämäänjättämismahdollisuuden kannalta aivan päinvastainen.

Valiokunnan lausunnossa, kappaleessa ”Säästölakivaatimus” korostetaan lepäämäänjättämismahdollisuuden edellytyksiä. Voidakseen tulla hyväksytyksi lepäämään esityksessä on oltava kyse valtion menojen säästämisestä ja toimeentulon lakisääteisestä perusturvasta. Joh-

topäätös on se, että sellaiset perusturvan heikennykset, joita ei ole laadittu säästölain muotoon, vaikka ne heikentäisivätkin perusturvaa, olisivat lepäämäänjättämiskiellon ulkopuolella. Tällainen seuraus on luonnollisesti täysin nurinkurinen perusturvan suojan kannalta.

Valiokunnan lausuntoon lisättiin viime vaiheessa hallituspuolueiden edustajien vaatimuksesta muutos, jossa todetaan muista kuin säästölailla toteutettavista perusturvan heikennyksistä:

”Jos lainsäädäntö ei säästä valtion menoja, voidaan asiasta päättää ilman lepäämäänjättämismahdollisuutta, vaikka laki heikentäisi toimeentulon lakisääteistä perusturvaa.”

Tällä hallituspuolueiden edustajat halusivat heikentää entisestään heikon lepäämäänjättämismahdollisuuden perusturvaetuuksille antamaa suojaa. Tätä kantaa en ole voinut hyväksyä ja katsoin, että kaikenlaiset perusturvan heikennykset tulee voida äänestää lepäämään, kunnes kansalaisten keskeiset vähimmäisturvaetuudet saatetaan perustuslain suojan piiriin. Esitän tässä jäljempänä säännöshetkeistä poistettavaksi säästölakiedellytykseen viittaavat sanat.

Toimeentulon lakisääteisen perusturvan ala ja etuuksien verottamalla tapahtuvat heikennykset

Riippumatta siitä, millainen tulkinta tässä yhteydessä annetaan toimeentulon lakisääteisel- le perusturvalle, jää esityksen vaikutus kansalaisten vähimmäistoimeentuloturvan kannalta puutteelliseksi. Hallitusmuoto ei edelleenkään tunne kansalaisille keskeisen tärkeitä, sitovia taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia, koska hallitus ei ole tuonut eduskuntaan esitystä uusiksi perusoikeuksiksi. Tämä merkitsee sitä, että viime kädessä kansalaisten vähimmäistoimeentulon turva ei nauti perustuslain-suojaa hyvinvointivaltiota alasajavien hallitus-ten hyökkäyksiä vastaan.

Toinen ongelma — riippumatta siitä, millaisen sisällön annamme toimeentulon lakisääteisel- le perusturvalle — on se, että perusturvaan kuuluvia etuuksia, esimerkiksi etuuksien indeksikorotuksia, voidaan vastaisuudessaakin leikata verolaeilla ja veronluonteisilla maksuilla, joita ei voida äänestää lepäämään. Tätä koskeva asiallinen huomautus poistettiin myös asian käsittelyn viime hetkillä porvarillisten kansanedustajien vaatimuksesta, millä ilmeisesti halutaan peitellä esityksen antamaa heikkoa menettelyllistä suo-

jaa, silloin kun perusturvan suojalauseketta halutaan vastaisuudessa kiertää verolain muodossa.

Näiden ongelmien ratkaisemiseksi valiokunnan olisi tullut esittää perustuslakivaliokunnalle, että perustuslakivaliokunta keskeyttäisi nyt käsillä olevan hallituksen esityksen käsittelyn odotamaan vuoden 1993 alussa eduskuntaan tuotavaa hallituksen perusoikeusesitystä, jotta kysymys nyt käsillä olevan lepäämäänjättämissäännösten kokonaisuudistuksesta voitaisiin käsitellä yhdessä toimeentulon lakisääteisen perusturvan sisällöllistä suojaa koskevien perusoikeussäännösten kanssa.

Toiseksi valiokunnan olisi tullut hyväksyä perusturvan verottamisen osalta seuraava VJ 66 §:n 7 momentin perusturvan suojalausekkeen voimassaoloaikaan kohdistuva lausuma:

”Valiokunta edellyttää, että VJ 66 §:n 7 momentin voimassa ollessa hallitus ei tuo eduskuntaan verolakiesitystä, jolla heikennetään toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan kuuluvaa etuutta.”

Perusturvaetuuksien saamisedellytysten heikentäminen

Valiokunnan olisi tullut mielestäni selkeämin lausua, että perusturvan saamisedellytyksiin liittyvät heikennysesitykset ovat perusturvaan puuttumista (esimerkiksi asetettaessa etuuden saamiselle uusia esteitä), joten ne etuuden tason heikennyksiin tähtäävien esitysten ohella kuuluvat lepäämäänjättämismahdollisuuden laukaiseviin tekijöihin. Yhdyn siltä osin valiokunnan lausunnossa korostettuun näkemykseen, että lakisääteisen perusturvakäsitteen tulkintatilanteissa, — kun päätetään siitä, mitkä lait voidaan äänestää sillä perusteella lepäämään — ei kysymystä tulisi ratkaista ilman sosiaali- ja terveystoimen perustavanlaatuista mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon, vaikka lainsäädäntöjärjestystä koskevat ongelmat kuuluvatkin perustuslakivaliokunnan tehtäviin ja toimivaltaan.

Peruspalvelut ovat perusturvaa

Hallituksen esityksen perusteluissa viitataan eduskunnan — ns. väliaikaislain käsittelyn yhteydessä vuoden 1991 valtiopäivillä — omak-

sumaan kantaan palveluiden ja perusturvan suhteesta. Tuolloin eduskunta vastauksessaan edellytti toimintaohjeena hallitukselle, ettei säästöläkeja myöskään käytetä heikentämään sellaisia palveluja, jotka perustoimeentuloa turvaavan merkityksensä vuoksi ovat rinnastettavissa toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan.

Kun valiokunnassa nyt käsiteltiin samaa asiaa ja tehtiin esitys, jonka mukaan myös peruspalvelut liittyvät toimeentulon kannalta välttämättömään perusturvaan, käyttivät hallituspuolueiden edustajat enemmistöään ja äänestivät ehdotuksen nurin. Vaikka kysymys on vain lain perusteluista, tällä ratkaisulla saattaa olla huomattava vaikutus siihen, miten eduskunnassa vastaisuudessa tämän esityksen voimassa ollessa tulkitaan sellaisten esitysten lepäämäänjättämismahdollisuutta, joilla heikennetään esimerkiksi vanhus- ja kotihoidon saamismahdollisuuksia.

Äänestys osoittaa, että valiokunnan porvarillinen enemmistö ei ole valmis pidättäytymään kansalaisten peruspalvelujen heikennyksiltä vastaisuudessa, vaan tulee käyttämään enemmistöasemaansa heikompiosaisten kansalaisten palvelujen huonontamiseen ja tosiasiallisesti perusturvan heikentämiseen.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1992

Outi Ojala

Edellä olevan perusteella esitän,

että lakiehdotuksen 66 §:n 7 momentti hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Lakiehdotus, joka kolmannessa käsittelyssä on saavuttanut äänten enemmistön, voidaan kuitenkin panna lepäämään, jos kysymyksessä on ehdotus (*poist.*) laiksi, joka heikentää toimeentulon lakisääteistä perusturvaa, eikä ehdotus koske valtiosopimukseen sisältyvien määräysten hyväksymistä. Ehdotus lepäämään jättämisestä on tehtävä ennen kuin päätösesitys lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on tehty, ja jos lakiehdotus ei raukea äänestyksessä, asia on pantava pöydälle seuraavaan täysistuntoon. Jos ehdotusta lepäämään jättämisestä tällöin kannattaa vähintään kolmasosa eduskunnan kaikista jäsenistä, jää lakiehdotus sanamuodoltaan semmoisena kuin se on kolmannessa käsittelyssä hyväksytty, lepäämään seuraavien varsinaisten valtiopäivien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin. Vaalikauden viimeisiltä valtiopäiviltä lakiehdotus jää kuitenkin lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin.